

نقد و بررسی ورود لغات بیگانه در ادبیات داستانی دوره معاصر

مؤلف:

فاطمه نوری

انتشارات کدیور

سرشناسه

: نفری، فاطمه، ۱۳۵۱-

عنوان و نام پدیدآور : نقد و بررسی ورود لغات بیگانه در ادبیات داستانی دوره معاصر/فاطمه نفری.

مشخصات نشر

: رشت: کدیور، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری

: ۱۱۲ ص؛ ۵/۲۱×۵/۱۴ س.م.

شابک

: ۹۷۸-۶۰۰-۸۹۶۹-۹۹-۰۰

وضعیت فهرست نویسی : فیپا

یادداشت

: کتابنامه: ص. ۱۰۹-۱۱۲.

موضوع

: فارسی — واژه‌ها و ترکیبات خارجی

موضوع

Persian language -- Foreign words and phrases :

موضوع

: داستان‌های فارسی — قرن ۱۴ — تاریخ و نقد

موضوع

Persian fiction -- 20th century -- History and criticism

رده بندی کنگره

: PIR ۹۲

رده بندی دیویی

: ۴۷۲/۴

شماره کتابشناسی ملی : ۵۹۸۱۶۵۴

عنوان: نقد و بررسی ورود لغات بیگانه در ادبیات داستانی دوره معاصر

مؤلف: فاطمه نفری

طرح جلد: سیده زینت پروانه

چاپخانه: البرز

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به مؤلف می‌باشد

پیشگفتار

فارسی‌زبانی است که معرف فرهنگ و هویت ملی ما ایرانیان است. این زبان در گذر زمان، فراز و نشیب‌های زیادی را طی کرده، اما همچنان جاویدان و پا برجا مانده است. راز جاودانگی زبان فارسی را می‌توان در داشتن یک پشتوانه‌ی فرهنگی غنی دانست؛ فرهنگی که شاعران و نویسندگان بزرگی را پرورش داده تا زنجیره‌های استوار و ناگسستنی زبان فارسی را تشکیل دهند.

در دورانی معاصر، به دلیل گسترش ارتباطات و وسایل ارتباط جمعی، زبان فارسی بیش از همه دوره‌ها در معرض خطر قرار گرفته است؛ وجود یک فرهنگستان قوی، برنامه ریزی مناسب برای آموزش زبان و ادبیات فارسی در مدارس و هم‌فکری دانشگاهیان و صاحب‌نظران نگارش و ویرایش و اتفاق نظر آنان بر این زمینه، می‌تواند جاودانگی این زبان را استمرار بخشد.

شکل‌گیری زبان‌ها، از همه‌ی روندهای پیچیده دارد. به ویژه هنگامی که با زبان معتبر یک تمدن و فرهنگ مواجه باشیم، نقاط قوت زبان فارسی، این است که این زبان معرف یک فرهنگ شناخته شده است. بهیچ‌شک، زبانی که چنین پشتوانه‌ی فرهنگی استواری داشته باشد، از بین نخواهد رفت.

فارسی‌زبانی است که شاعران و نویسندگان بزرگ، کمک آن به آفرینش ادبی پرداخته‌اند. در حقیقت وجود شخصیت‌های بزرگ ادبی، حلقه‌هایی هستند که زنجیره وار، این زبان بزرگ را همواره استوار نگه داشته است. نویسندگان و شاعران بزرگ، فرهنگستان واقعی یک ملت هستند. هنگامی که یک ملت ادبیاتی غنی دارد، حداقل فایده‌ی آن را، حفظ زبان این است که سایر ملل، برای ترجمه‌ی آن آثار، آموزش آن زبان را نیاز ضروری خود می‌دانند البته ترجمه‌ی آثار ادبی فارسی به زبان‌های بیگانه، فقط به آثار کهن اختصاص ندارد در دوره‌ی معاصر نیز آثاری همچون اشعار سپهری، سووشون سیمین دانشور و... به زبان‌های زنده دنیا ترجمه شده است.

ترجمه‌ها یکی دیگر از عوامل تحویل‌پذیری زبان فارسی است بسیاری از اصطلاحات انگلیسی و فرانسوی (در جریان قرار دادن، روی کسی حساب کردن، بی تفاوت بودن و...) از

طریق ترجمه به زبان فارسی وارد شده‌اند و امروزه جزیبی از زبان فارسی شده‌اند (گرته برداری معنایی) متأسفانه در بسیاری موارد، ترجمه‌ها بر نحو زبان فارسی نیز تاثیر گذاشته‌اند که از آن جمله می‌توان به ذکر فاعل همراه با اصطلاح به وسیله در جمله‌های مجهول اشاره کرد: موش به وسیله‌ی گربه خورده شد. البته تاثیر ترجمه‌ها فقط بر زبان فارسی است و در خط تحول ایجاد نمی‌کند.

مؤلف

فهرست مطالب:

صفحه	عنوان
۹	مقدمه
۱۱	فصل اول
۱۱	طرح موضوع
۱۱	اهمیت
۱۲	اهداف فرضیه
۱۲	تعاریف
۱۵	فصل دوم
۱۵	تاریخچه
۲۷	فصل سوم
۲۷	روش مورد استفاده در کتاب
۱۸	نوع مطالعه
۲۹	اسناد عمده‌ی مورد استفاده
۲۹	محدودیت‌ها و موانع
۳۱	فصل چهارم
۳۱	سرگذشت زبان فارسی
۳۵	تاریخ ادبیات ایران
۴۳	دوره‌های تاریخی واژه پذیری در زبان فارسی
۴۶	تأثیر زبان‌های اروپایی در زبان فارسی امروز
۴۷	اقتباس الفاظ بیگانه
۴۸	پدیده‌ی قرض‌گیری
۵۰	انواع قرض‌گیری
۵۱	روش‌های مختلف واژه سازی برپایه قرض‌گیری واژگانی

۵۳	علل وعوامل ورود زبان‌های بیگانه به ایران
۵۴	علل وعوامل پدیده قرض‌گیری
۵۷	وام‌گیری زبانی
۵۸	انواع گرده برداری
۶۱	فرآیند نفوذ واژه‌های بیگانه
۶۴	سید مهدی شجاعی
۶۷	واژه‌های بیگانه در آثار سید مهدی شجاعی
۶۸	محمود دولت‌آباد
۷۰	واژه‌های بیگانه در آثار محمود دولت‌آبادی
۷۱	علی محمد افغانی
۷۷	واژه‌های بیگانه در آثار علی محمد افغانی
۸۲	صادق هدایت
۸۷	واژه‌های بیگانه در آثار صادق هدایت
۸۸	بزرگ علوی
۹۱	واژه‌های بیگانه در آثار بزرگ علوی
۹۶	جمال میرصادقی
۹۸	واژه‌های بیگانه در آثار جمال میرصادقی
۱۰۵	فصل پنجم
۱۰۵	نتیجه‌گیری
۱۰۸	منابع و مآخذ

مقدمه

زبان به عنوان اصلی‌ترین وسیله ارتباط اجتماعی انسان و در مقام یکی از عناصر اصلی فرهنگ جوامع بشری دارای تاریخی کهن است و همساز و همراه با نوع ابزارها و سکون‌ها و حرکت‌ها و اسارت و پیروزی هر قومی سیری پرماجرا و پویا داشته و تکامل خاص خود را پیموده است. در این میان، پدیده‌ی قرض‌گیری یکی از ویژگی‌های طبیعی زبان قلمداد می‌شود که در چارچوب آن سخنگویان یک زبان در صورت لزوم و به منظور پرکردن خلأهای واژگانی به زبان‌های دیگر مراجعه می‌کنند و کلماتی از این زبان‌ها را در گفتار خود وارد می‌نمایند. پیش‌بینی می‌شود که بکارگیری روز افزون و استفاده‌ی غیر معقول از واژه‌های بیگانه در زبان فارسی می‌تواند به حالت غنای این زبان را تحت الشعاع خود قرار دهد، و بخصوص این باور را در اذهان عموم جا دهد که زبان فارسی در ارائه مفاهیم علمی و تخصصی ناتوان است. در این مقاله، ضمن توضیح پدیده‌ی قرض‌گیری و عوامل مؤثر در آن سعی بر این است که روش‌های مختلف واژه‌گزینی در زبان فارسی و نقاط ضعف و قوت هر یک از آنها مورد بررسی قرار گیرد. با بررسی این روش‌ها و انتشار حواصیم داد که اگر قرض‌گیری واژگانی به شیوه‌ای درست و اصولی به انجام رسد در پاره‌ای از موارد می‌تواند غنای واژگانی زبان فارسی را نیز به دنبال داشته باشد.

امروزه زبان فارسی در معرض هجوم انبوهی از واژگان مخصوص از زبان‌های اروپای غربی می‌باشد و تقریباً در تمام جمله‌هایی که به کار می‌بریم می‌توانیم پایی از حداقل چند کلمه‌ی خارجی به ویژه از زبان انگلیسی و سایر زبان‌ها از جمله زبان آلمانی، فرانسوی، و نیز عربی پیدا کرد. در این میان سؤال اصلی این است که آیا قرض‌گیری واژه‌ها از سایر زبانهای بیگانه و استفاده فراوان از آن‌ها در متون علمی و تخصصی و حتی محاوره‌ای روزانه می‌تواند کمکی برای وضعیت حال زبان فارسی باشد یا خیر. مسلماً، برای پاسخ به این سؤال باید پدیده‌ی قرض‌گیری را بهتر شناخت و تمام جنبه‌ها و ابعاد آن و نیز عوامل مختلفی را که می‌توانند باعث بروز این پدیده در زبان فارسی گردند مد نظر قرار داد.